JOANNI · MARIAE

EX · COMITIBUS

MASTAI · FERRETTI

ARCHIEPISCOPO · EPISCOPO · IMOLENSI

A · SANCTISSIMO · DOMINO · NOSTRO

GREGORIO · DECIMO · SEXTO

AD · CARDINALITIAM · DIGNITATEM · ELATO

IN · CONSISTORIO · ROMAE · HABITO

POSTRIDIE · IDUS · DECEMBRIS

ANNO · HUMANAE · SALUTIS

MILLESIMO · OCTINGENTESIMO · QUADRAGESIMO

Imolae

EX OFFICINA GALEATIANA

1840.

Eminentissime et Reverendissime Pater

Quanto SANCTISSIMUS PONTIFEX GREGORIUS DECIMUS SEXTUS *favore Imolam prosequatur,* EMINENTISSIME, ET REVERENDISSIME PATER, *probe novimus, cum* TE *ab illustri Archiepiscopali Sede Spoletina ad illam hujus Civitatis antiquitate, et puritate fidei nulli secundae promovit. Nam quamvis magna virtutum fama huc* TE *praecesserit, attamen in amplissimi tui Muneris exercitio sic omnibus placuisti, ut quod perraro accidit veritate minor habita fuerit. Qui enim singuli sub tua ditione vivunt nesciunt, num in* TE *magis mirentur, vel morum sanctitatem, vel divinarum, et humanarum rerum scientiam, vel in pauperes charitatem, aut in omnes justitiam: adeo dotes istae pulcherrimae in* TE *sunt arcta, et mira necessitudine junctae. Hodie cum obtigerit videre, quod jamdiu optabamus Pastoralem Dignitatem fulgore Purpu-*

rae auctam, si mente, et corde laetemur quisque senserit. Ast licet maxima sit in nobis laetitia, qui etiam peculiaris servitutis vinculo TIBI *devincimur, attamen vix fieri potest communem exsuperet, quae tanta est, ut de suo, non de alterius bono gaudere quisque videatur. Enixis votis* DEUM OPTIMUM MAXIMUM *precamur, ut diu* TE *sospitem servet, ne multa desint quae a* TE *perfecta non tam speramus, quam scimus aetate haud peritura. Cupientes interim publicum obsequii, et fidei pignus exhibere, ausimus offerre opus mole quidem exiguum, sed Auctore, et titulo commendatum.*

Imolae Mense Decembris 1840.

Humillimi, et Addictissimi Servi
Officiales Curiae Episcopalis.

SERMO
SANCTI CYPRIANI
DE BONO PATIENTIAE

De patientia locuturus, fratres dilectissimi, et utilitates ejùs et commoda praedicaturus, unde potius incipiam, quam quod nunc quoque ad audientiam vestram patientiam video esse necessariam, ut nec hoc ipsum quod auditis et discitis, sine patientia facere possitis. Tunc enim demum sermo et ratio salutaris efficaciter discitur, si patienter quod dicitur audiatur. Nec invenio, fratres dilectissimi, inter caeteras coelestis disciplinae vias, quibus ad consequenda divinitus praemia spei ac fidei nostrae secta dirigitur, quid magis sit vel utilius ad vitam, vel majus ad gloriam, quam ut qui praeceptis dominicis obsequio timoris ac devotionis innitimur, patientiam maxime tota observatione tueamur: hanc se sectari philosophi quoque profitentur, sed tam illic patientia falsa est, quam et sapientia falsa est. Unde enim vel sapiens esse vel patiens possit, qui nec sapientiam, nec patientiam Dei novit, quando de iis, qui sapere in mundo videntur, ipse moneat et dicat: Perdam sapientiam sapientium, et prudentiam prudentium reprobrabo. Item beatus apostolus Paulus plenus Spiritu Sancto, et vocandis formandisque gentibus missus, contestetur et instruat, dicens: Videte ne

quis vos depraedetur per philosophiam et inanem fallaciam, secundum traditionem hominum, secundum elementa mundi, et non secundum Christum, quia in ipso inhabitat omnis plenitudo divinitatis. Et alio loco: Nemo se, inquit, decipiat: Si quis putat sapientem se esse in vobis, mundo huic stultus fiat ut sit sapiens. Sapientia hujus mundi, stultitia est apud Deum: scriptum est enim: reprehendam sapientes in astutia eorum. Et iterum: Cognovit Dominus cogitationes sapientium, quia stultae sunt. Quare si sapientia illic vera non est, esse non potest nec et vera patientia. Nam si patiens ille est qui humilis et mitis est, philosophos autem nec humiles videmus esse nec mites, sed sibi multum placentes, et hoc ipso quod sibi placeant Deo displicentes: apparet non esse illic veram patientiam, ubi sit insolens affectatae libertatis audacia, et exerti ac seminudi pectoris inverecunda jactantia. Nos autem, fratres charissimi, qui philosophi non verbis, sed factis sumus, nec vestitu sapientiam sed veritate praeferimus, qui virtutum magis conscientiam quam jactantiam novimus, qui non loquimur magna, sed vivimus quasi servi et cultores Dei, patientiam quam magisteriis coelestibus discimus, obsequiis spiritualibus praebeamus. Est enim nobis cum Deo virtus ista communis: inde patientia incipit: inde claritas ejus et dignitas caput sumit. Origo et magnitudo patientiae Deo auctore procedit. Diligenda res homini, quae Deo cara est. Bonum quod amat divina majestas, commendat. Si Dominus nobis et Deus pater est, sectemur patientiam Dei pariter et patris: quia et servos oportet obsequentes, et filios non decet esse degeneres. Qualis vero in Deo et quanta patientia, quod in contumeliam suae majestatis et honoris instituta ab hominibus profana templa, et terrena figmenta, et sacra sacrilega patientissime sustinens, super bonos et malos aequaliter facit diem nasci et lumen solis oboriri, et cum imbribus terram rigat, nemo a beneficiis ejus excluditur, quo minus justis similiter et injustis discretas pluvias largiatur. Videmus inseparabili aequalitate patientiae nocentibus et innoxiis, religiosis et impiis, gratias agentibus et ingratis Dei nutu tempora obsequi, elementa famulari, spirare ventos, fontes fluere, grandescere copias

messium, fructus mitescere vinearum, exuberare pomis arbusta, nemora frondescere, prata florere. Et cum crebris imo continuis exacerbetur offensis Deus, indignationem suam temperat, et praestitutum semel retributionis diem patienter expectat. Cumque habeat in potestate vindictam, mavult diu tenere patientiam, sustinens scilicet clementer et differens, ut si fieri potest, multum malitia protracta aliquando mutetur, et homo in errorum et scelerum contagione volutatus vel sero ad Dominum convertatur, ipso monente et dicente: Nolo mortem morientis, quantum ut revertatur et vivat. Et iterum: Revertimini ad me, dicit Dominus. Et iterum: Revertimini ad Dominum Deum vestrum, quoniam misericors et pius est, et patiens et multae miserationis, et qui sententiam flectit adversus malitias irrogatas. Quod item apostolus Paulus commemorans, et peccatorem ad poenitentiam revocans proponit et dicit: Aut numquid opulentiam bonitatis ejus et sustentationis et longanimitatis contemnis, ignorans quoniam patientia et bonitas Dei ad poenitentiam te adducit? Tu autem secundum duritiam tuam et cor impoenitens, thesaurizas tibi iram in die irae, et revelationis justi judicii Dei, qui reddet unicuique secundum opera sua. Justum judicium Dei dixit esse, quia serum est, quia diu multumque differtur, ut homini ad vitam longa Dei patientia consulatur. Tunc repraesentatur poena impio et peccatori, quando jam non potest poenitentia prodesse peccanti: atque ut plenius intelligere possimus, fratres dilectissimi, quia patientia Dei res est, et quisquis lenis et patiens et mitis est, Dei patris imitator est, cum in evangelio suo Dominus praecepta in salutem daret, et divina monita depromens ad perfectum discipulos erudiret, posuit et dixit: Audistis quia dictum est: Diliges proximum tuum, et odio habebis inimicum tuum. Ego autem dico vobis: Diligite inimicos vestros, et orate pro eis qui vos persequuntur, ut sitis filii patris vestri, qui in coelis est, qui solem suum oriri facit super bonos et malos, et pluit super justos et injustos. Si enim dilexeritis eos, qui vos diligunt, quam mercedem habebitis? non ne hoc et publicani faciunt? Et si salutaveritis fratres vestros tantum, quid amplius facietis? non ne ethnici idipsum faciunt? Estote ita-

que vos perfecti, sicut Pater vester coelestis perfectus est. Sic perfectos dixit fieri Dei filios, sic consummari ostendit et docuit coelesti nativitate reparatos, si patientia Dei patris maneat in nobis, si similitudo divina, quam peccato Adam perdiderat, manifestetur et luceat in actibus nostris. Quae gloria est similem Deo fieri, qualis et quanta felicitas habere in virtutibus, quod divinis laudibus possit aequari? Nec hoc fratres dilectissimi Jesus Christus et Dominus Deus noster tantum verbis docuit, sed adimplevit et factis. Et quia ad hoc descendisse se dixerat, ut voluntatem patris faceret, inter caetera admirabilia suarum virtutum, quibus indicia divinae majestatis expressit, paternam quoque patientiam tolerantiae tenore servavit: omnes denique actus ejus ab ipso statim adventu patientia comite signantur, quod primum de illa sublimitate coelesti, ad terrena descendens, non aspernatur Dei filius carnem hominis induere, ut cum peccator ipse non esset, aliena peccata portaret. Immortalitate interim posita fieri se et mortalem patitur, ut innocens pro nocentium salute perimatur. Dominus baptizatur a servo, et remissam peccatorum daturus, ipse non dedignatur lavacro regenerationis corpus abluere: diebus quadraginta jejunat, per quem caeteri saginantur: esurit et famem sentit, ut qui in fame sermonis et gratiae fuerant, coelesti pane saturarentur. Cum diabolo tentante congreditur, et inimicum tantum vicisse contentus, nil ultra verba conatur. Discipulis non ut servis dominica potestate praefuit, sed benignus et mitis fraterna eos charitate dilexit. Dignatus est etiam pedes apostolorum lavare, ut dum circa servos talis esset Dominus, exemplo suo doceret, qualis circa compares et aequales debeat esse conservus. Nec mirandum quod circa obedientes talis extiterit, qui Judam potuit usque ad extremum longa patientia sustinere, cibum cum inimico sumere, hostem domesticum scire, nec palam ostendere, traditoris osculum non recusare. In Judaeis vero tolerandis aequanimitas quanta, et quanta patientia? Incredulos ad fidem suadendo flectere, obsequio ingratos fovere, contradicentibus respondere leniter, superbos sustinere clementer, humiliter persequentibus cedere, prophetarum interfectores et adversum Deum semper

rebelles usque ad crucis et passionis horam, velle colligere: sub ipsa autem passione et cruce, priusquam ad crudelitatem necis et effusionem sanguinis veniretur, quae convitiorum probra patienter audita, quae contumeliarum tolerata ludibria? ut insultantium sputamina patienter exciperet, qui sputo suo caeci oculos paullo ante formasset: et cujus in nomine nunc a servis ejus zabulus cum angelis suis flagellatur, flagella ipse pateretur: coronaretur spinis, qui martyres floribus coronat aeternis: palmis in faciem verberaretur, qui palmas veras vincentibus tribuit: spoliaretur veste terrena, qui indumento immortalitatis caeteros vestit: cibaretur felle, qui cibum coelestem dedit: aceto potaretur, qui poculum salutare propinavit. Ille innocens, ille justus, imo innocentia ipsa, et ipsa justitia, inter facinorosos deputatur, et testimoniis falsis veritas premitur, judicatur judicaturus, et Dei sermo ad victimam tacens ducitur. Et cum ad crucem Domini confundantur sydera, elementa turbentur, contremiscat terra, nox diem claudat, sol ne Judaeorum facinus aspicere cogatur, et radios et oculos suos subtrahat: ille non loquitur, nec movetur, nec majestatem suam sub ipsa saltem passione profitetur: usque ad finem perseveranter ac jugiter tolerantur omnia, ut consummetur in Christo plena et perfecta patientia. Et post ista adhuc interfectores suos, si conversi ad eum fuerint, suscipit, et patientia sua salutari ad conservandos benignus et patiens Ecclesiam suam nemini cludit: illos adversarios, illos blasphemos, illos nominis sui semper inimicos, si poenitentiam delicti agant, si admissum facinus agnoscant, non solum ad indulgentiam criminis, sed ad praemium regni coelestis admittit. Quid potest patientius, quid benignius dici? vivificatur Christi sanguine etiam qui effudit sanguinem Christi: talis est Christi ac tanta patientia, quae nisi tanta ac talis existeret, Paulum quoque apostolum Ecclesia non haberet. Quod si et nos, fratres charissimi, in Christo sumus, si ipsum induimus, si ipse est salutis nostrae via, qui Christum vestigiis salutaribus sequimur, per Christi exempla gradiamur, sicut Joannes apostolus instruit, dicens: Qui dicit se in Christo manere, debet quomodo ille ambulavit, et ipse ambulare. Item Petrus, su-

per quem Ecclesia Domini dignatione fundata est, in epistola sua ponit et dicit: Christus passus est pro nobis, relinquens vobis exemplum ut sequamini vestigia ejus, qui peccatum non fecit, nec inventus est dolus in ore ejus, qui cum malediceretur, non remaledicebat, cum pateretur, non comminabatur. Tradebat se judicanti se injuste. Invenimus denique et patriarchas, et prophetas, et justos omnes qui figuram Christi imagine praeeunte portabant, nihil magis custodisse in laude virtutum suarum, quam quod patientiam forti et stabili aequanimitate tenuerunt. Sic Abel originem martyrii et passionem justi hominis initians primus et dedicans, adversus fratrem fratricidam non resistit nec reluctatur, sed humilis et mitis patienter occiditur. Sic Abraham Deo credens et radicem ac fundamentum fidei primus instituens, tentatus in filio non dubitat neque cunctatur, sed praeceptis Dei tota patientia devotionis obsequitur. Et Isaac ad hostiae dominicae similitudinem praefiguratus, quando a patre immolandus offertur, patiens invenitur. Et Jacob fugatus a fratre, de domo sua patienter excedit, et majore patientia postmodum supplex adhuc magis impium et persecutorem muneribus pacificis ad concordiam revocat. Joseph venundatus a fratribus et relegatus non tantum patienter ignoscit, sed et gratuita frumenta venientibus largiter et clementer impartit. Moyses ab ingrato et perfido populo contemnitur frequenter, et pene lapidatur, et tamen lenis et patiens pro eisdem Deum deprecatur. In David vero ex quo secundum carnem Christi nativitas oritur, quam magna et mira et Christiana patientia, habuisse in manu saepe, ut Saul regem persequentem se et interficere concupiscentem posset occidere, et tamen subditum sibi et traditum maluisse servare, nec rependisse inimico vicem, sed occisum adhuc insuper et vindicasse? Tot denique prophetae interfecti, tot martyres gloriosis mortibus honorati, qui omnes ad coelestes coronas patientiae laude venerunt. Neque enim potest accipi dolorum et passionum corona, nisi praecedat in dolore et passione patientia. Quam sit autem patientia utilis et necessaria, fratres dilectissimi, ut manifestius et plenius possit nosci, Dei sententia cogitetur, quam in origine statim mun-

di et generis humani Adam praecepti immemor et datae legis transgressor accepit, tunc scimus quam patientes in isto saeculo esse debeamus qui sic nascimur, ut pressuris istic et conflictationibus laboremus. Quia audisti, inquit, vocem mulieris tuae, et manducasti ex illa arbore, de qua sola praeceperam tibi ne manducares, maledicta terra erit in omnibus operibus tuis. In tristitia et gemitu edes ex ea omnibus diebus vitae tuae. Spinas et tribulos ejiciet tibi, et edes pabulum agri. In sudore vultus tui edes panem tuum, donec revertaris in terram, de qua sumptus es, quia terra es, et in terram ibis. Hujus sententiae vinculo colligati omnes et constricti sumus, donec morte expuncta de isto saeculo recedamus. In tristitia et gemitu simus necesse est omnibus diebus vitae nostrae. Edamus panem necesse est cum sudore et labore. Unde unusquisque cum nascitur, et hospitio hujus mundi excipitur, initium sumit a lacrymis: et quamvis adhuc omnium nescius et ignarus, nihil aliud novit in illa ipsa prima nativitate, quam flere, providentia naturali lamentatur. Vitae mortalis anxietates, et labores, et procellas mundi quas ingreditur, in exordio statim suo ploratu vel gemitu rudis anima testatur. Sudatur enim quamdiu istic vivitur et laboratur. Nec sudantibus et laborantibus possunt alia magis quam patientiae subvenire solatia, quae cum apta sint et necessaria in isto mundo universis, tum magis nobis qui diabolo impugnante plus quatimur, qui in acie quotidie stantes inveterati et exercitati hostis colluctationibus fatigamur, quibus praeter varias et assiduas tentationum pugnas et in persecutionum quoque certamine patrimonia relinquenda sunt, subeundus carcer, portandae catenae, animae impendendae, gladius, bestiae, ignes, cruces, omnia denique tormentorum ac poenarum genera fide et virtute patientiae perferenda, Domino ipso instruente et dicente: Haec locutus sum vobis, ut in me pacem habeatis, in saeculo autem pressuram habebitis, sed fidite quoniam ego vici mundum. Si autem qui diabolo et mundo renunciavimus pressuras et infestationes diaboli et mundi crebrius ac violentius patimur, quanto magis patientiam debemus tenere, qua adjutrice et comite omnia infesta toleremus. Domini et magistri nostri sa-

lutare praeceptum est: qui toleraverit, inquit, usque ad finem, hic salvus erit. Et iterum: si permanseritis, inquit, in verbo meo, vere discipuli mei eritis, et cognoscetis veritatem, et veritas liberabit vos. Tolerandum et perseverandum est, fratres dilectissimi, ut ad spem veritatis et libertatis admissi, ad veritatem et libertatem ipsam pervenire possimus, quia hoc ipsum quod Christiani sumus, fidei et spei res est, ut autem spes et fides ad fructum sui possint pervenire, patientia opus est. Non enim praesentem gloriam sequimur, sed futuram, sed quod apostolus Paulus monet, dicens: spe salvati sumus. Spes autem quae videtur non est spes, quod enim videt quis, quid sperat? Si autem quod non videmus speramus, per patientiam expectamus, propterea expectatio et patientia necessaria est, ut id quod esse coepimus, impleamus, et quod credimus et speramus, Deo praestante capiamus. Denique alio in loco idem Apostolus justos et operantes, et foenoris divini incremento coelestes thesauros sibi recondentes, ut patientes quoque sint, instruit et docet, dicens: ergo dum tempus habemus, operemur quod bonum est ad omnes, maxime vero ad domesticos fidei. Bonum autem facientes non deficiamus, tempore enim suo metemus. Admonet ne quis impatiens in operatione deficiat, ne quis tentationibus aut avocatus, aut victus, in medio laudis et gloriae itinere desistat, et pereant praeterita, dum quae coeperant desinunt esse perfecta. Sicut scriptum est, justitia justi non liberabit eum in quacunque die exerraverit. Et iterum: tene quod habes, ne alius accipiat coronam tuam: quae vox adhortatur patienter et fortiter perseverare, ut qui ad coronam et laudem jam proximam nititur, durante patientia coronetur. Patientia autem, fratres dilectissimi, non tantum bona custodit, sed et repellit adversa. Spiritui Sancto favens, et coelestibus ac divinis cohaerens, contra facta carnis et corporis, quibus anima expugnatur et capitur, virtutum suarum propugnaculo reluctatur. Inspiciamus denique pauca de multis, ut de paucis intelligantur et caetera. Adulterium, fraus, homicidium, mortale crimen est. Sit fortis et stabilis in corde patientia, et nec adulterio sanctificatum corpus et Dei templum polluitur, nec justitiae dicata inno-

centia contagione fraudis inficitur, nec post gustatam Eucharistiam manus gladio et cruore maculantur. Charitas fraternitatis vinculum est, fundamentum pacis, tenacitas ac firmitas unitatis, quae et spe et fide major est, quae et opera et martyria praecedit, quae nobiscum semper aeterna apud Deum in regnis coelestibus permanebit. Tolle illi patientiam, et desolata non durat. Tolle sustinendi tolerandique substantiam, et nullis radicibus ac viribus perseverat. Apostolus denique cum de charitate loqueretur, tolerantiam et patientiam illi junxit: Charitas magnanima est, charitas benigna est, charitas non aemulatur, non inflatur, non irritatur, non cogitat malum, omnia diligit, omnia credit, omnia sperat, omnia sustinet. Ostendit inde illam perseverare ut tenaciter possit, qui norit omnia sustinere. Et alio in loco: sustinentes, inquit, invicem in dilectione satis agentes, servate unitatem spiritus in conjunctione pacis: probavit nec unitatem servari posse, nec pacem, nisi se invicem fratres mutua tolerantia foveant, et concordiae vinculum patientia intercedente custodiant: quid deinde, ut non jures neque maledicas, ut tua ablata non repetas, ut accepta alapa et alteram maxillam verberanti praebeas, ut fratri in te peccanti non tantum septies, sed septuagies septies, sed omnia omnino peccata dimittas, ut diligas inimicos tuos, ut pro adversariis et persecutoribus precem facias. Non poteris ista perferre nisi tolerantiae et patientiae teneas firmitatem, quod factum videmus in Stephano, qui cum a Judaeis vi et lapidibus necaretur, non sibi vindictam, sed interfectoribus veniam postulabat, dicens: Domine ne statuas illis hoc peccatum. Sic esse oportuit primum martyrem Christi, qui martyres secuturos gloriosa morte praecurrens, non tantum dominicae passionis praedicator esset, sed et patientissimae lenitatis imitator. Quid dicam de ira, de discordia, de simultate, quae in Christiano esse non debent? sit patientia in pectore, et haec illic locum habere non possunt: aut si adire tentaverint, cito discedent exclusa, ut domicilium pacificum perseveret in corde, Deum ubi pacis delectet habitare. Admonet denique Apostolus et docet, dicens: Nolite contristari Spiritum Sanctum Dei, in quo signati estis in diem redemptio-

nis. Omnis amaritudo, et ira, et indignatio, et clamor, et blasphemia auferantur a vobis. Si enim Christianus a furore et contentione carnali tanquam de maris turbinibus excessit, et tranquillus ae lenis in portu Christi esse jam coepit, nec iram aut discordiam debet intra pectus admittere, cui nec malum pro malo reddere licet, nec odisse. Nec non ad varia quoque carnis incommoda, et crebros corporis durosque cruciatus, quibus humanum genus quotidie fatigatur et patitur, patientia necessaria est. Nam cum in illa prima transgressione praecepti firmitas corporis cum immortalitate discesserit, et cum morte infirmitas venerit, nec possit firmitas recipi, nisi cum recepta et immortalitas fuerit, oportet in hac fragilitate atque infirmitate corporea luctari semper et congredi, quae luctatio et congressio non nisi patientiae viribus potest sustineri. Examinandis autem nobis atque explorandis diversi importantur labores, et multiplex tentationum qualitas irrogatur, de jacturis facultatum, de ardoribus febrium, de cruciatu vulnerum, de amissione carorum. Nec aliud magis injustos discernit et justos quam quod in adversis per impatientiam queritur et blasphemat injustus, patientia justus probatur, sicut scriptum est: in dolore sustine, et in humilitate tua patientiam habe, quoniam igne probatur aurum atque argentum. Sic Job examinatus est et probatus est, ad summum fastigium patientiae laudis virtute provectus. Quanta adversus eum jacula zabuli emissa? quanta admota tormenta? jactura rei familiaris infligitur, numerosae sobolis orbitas irrogatur, dives in censu dominus, et in liberis pater ditior, nec dominus repente, nec pater est: accedit vulnerum vastitas, et tabescentes ac defluentes artus vermium quoque edax poena consumit. Ac ne quid omnino remaneret, quod non Job in suis tentationibus experiretur, armat zabulus et uxorem illo antiquo nequitiae suae usus ingenio, quasi omnes per mulierem decipere posset et fallere, quod fecit in origine: nec tamen Job gravibus ac densis conflictationibus frangitur, quo minus inter illas angustias et pressuras suas Dei benedictio victrice patientia praedicetur. Tobias quoque post justitiae et misericordiae suae opera magnifica, luminum amissione tentatus, in quantum patienter

caecitatem pertulit, in tantum granditer Deum patientiae laude promeruit. Atque ut magis, fratres dilectissimi, patientiae bonum luceat, quid mali e contrario impatientia importet, consideremus. Nam ut patientia bonum Christi est, sic e contra impatientia zabuli malum: et sicut in quo habitat et manet Christus patiens invenitur, ita impatiens semper existit, cujus mentem zabuli nequitia possidet. Exordia denique ipsa videamus. Zabulus hominem ad imaginem Dei factum impatienter tulit, inde et periit primus et perdidit. Adam contra praeceptum coeleste cibi lethalis impatiens, in mortem cecidit, nec acceptam divinitus gratiam patientia custode servavit: et ut fratrem Cain perimeret, sacrificii ejus et muneris impatiens fuit: et quod Esau de majoribus ad minora descendit, primatus suos per impatientiam lentis amisit. Quid Judaicus populus circa beneficia divina perfidus et ingratus? non ne quod a Deo primum recessit impatientiae crimen fuit? dum Moysi cum Deo loquentis moras non potest ferre, profanos deos ausus est postulare, ut itineris sui duces nuncuparet caput bubulum et terrestre figmentum: nec unquam ab eadem impatientia destitit, quominus semper docilitatis et divinae admonitionis impatiens prophetas suos et justos quosque perimendo ad crucem quoque et sanguinem Domini prosiliret. Impatientia etiam in Ecclesia haereticos facit, et ad Judaeorum similitudinem contra Christi pacem et charitatem rebelles ad hostilia et furiosa odia compellit. Et ne longum sit singulatim recensere omnia, omnino quae patientia aedificat ad gloriam, impatientia destruit ad ruinam. Quare fratres dilectissimi et bonis patientiae et impatientiae malis diligenter expensis, patientiam per quam in Christo manemus, ut venire cum Christo ad Deum possimus, plena observatione teneamus, quae copiosa et multiplex non angusto fine concluditur, nec brevibus terminis coercetur. Late patet patientiae virtus, et ubertas ejus ac largitas, de unius quidem nominis fonte proficiscitur, sed exundantibus venis per multa gloriarum itinera diffunditur, nec proficere aliquid in actibus nostris potest ad consummandam laudem, nisi inde consummationis accipiat firmitatem. Patientia est, quae nos Deo et commendat et servat:

Ipsa est, quae iram temperat, quae linguam frenat, mentem gubernat, pacem custodit, disciplinam regit, libidinis impetum frangit, tumoris violentiam comprimit, incendium simultatis extinguit, coercet potentiam divitum, inopiam pauperum refovet: tuetur in virginibus beatam integritatem, in viduis laboriosam castitatem, in conjunctis et maritatis individuam charitatem: facit humiles in prosperis, in adversis fortes, contra injurias et contumelias mites, docet delinquentibus cito ignoscere, si ipse delinquas, diu et multum rogare: tentationes expugnat, persecutiones tolerat, passiones et martyria consummat. Ipsa est quae fidei nostrae fundamenta firmiter ponit: ipsa est quae incrementa spei sublimiter provehit: ipsa actum dirigit, ut tenere possimus viam Christi, dum per ejus tolerantiam gradimur: ipsa efficit, ut perseveremus filii Dei, dum patientiam patris imitamur. Et quoniam plurimos scio fratres dilectissimi, vel pondere injuriarum ingentium, vel dolore de iis, qui adversum se grassantur et saeviunt, vindicare velociter cupere, nec illud in extrema parte reticendum est, ut in istis fluctuantis mundi turbinibus, et Judaeorum sive gentilium et haereticorum quoque persecutionibus constituti, patienter expectemus ultionis diem, nec ad vindictam doloris nostri querula festinatione properemus, cum scriptum sit: Expecta me, dicit Dominus, in diem resurrectionis meae in testimonium, quoniam judicium meum est ad congregationes gentium, ut excipiam reges, et effundam super eos iram meam. Expectare nos jubet Dominus et futurae ultionis diem forti patientia sustinere: qui et in Apocalypsi loquitur dicens: Ne signaveris verba prophetiae libri hujus quia jam tempus in proximo est, ut et ii qui perseverant nocere, noceant, et qui in sordibus est, sordescat adhuc: justus autem adhuc justior fiat, similiter et qui sanctus est, sanctior. Ecce venio cito et merces mea mecum est, reddere unicuique secundum facta sua. Unde etiam clamantes martyres, et ad vindictam suam dolore erumpente properantes, expectare adhuc jubentur, et temporibus consummandis implendisque martyribus praebere patientiam. Et cum aperuisset, inquit, agnus quintum sigillum, vidi sub ara Dei animas occisorum propter verbum Dei et martyrium suum,

et clamaverunt voce magna, dicentes: Quousque Domine sanctus et verus non judicas et vindicas sanguinem nostrum, de iis qui in terris inhabitant? Et datae sunt eis singulae stolae albae, et dictum est eis ut requiescerent brevi adhuc tempore, donec impleatur numerus conservorum et fratrum eorum, quique postea occiderentur exemplo ipsorum. Quando autem veniet sanguinis justi Divina vindicta, declarat per Malachiam prophetam Spiritus Sanctus, dicens: Ecce dies Domini venit ardens quasi clibanus, eruntque alienigenae et omnes iniqui stipula, et succendet illos adveniens dies, dicit Dominus: quod item legimus in psalmis, ubi Dei judicis praedicatur adventus censurae suae majestate verendus: Deus manifestus veniet, Deus noster et non silebit. Ignis in conspectu ejus ardebit, et in circuitu ejus procella nimia, advocabit coelum desursum, et terram deorsum, ut separent populum suum. Colligite illi justos ejus, eos qui disponunt testamentum ejus in sacrificiis: et annunciabunt coeli justitiam ejus, quoniam Deus judex est. Nam et Esaias eadem praenunciat dicens: Ecce enim Dominus sicut ignis veniet, et sicut procellae currus ejus, retribuere in ira vindictam: in igne enim Domini judicabuntur, et gladio ejus vulnerabuntur. Et iterum: Dominus Deus virtutum prodibit et comminuet bellum, excitabit certamen, et clamabit super inimicos suos cum fortitudine: Tacui tacui, nunquid semper tacebo? Quis autem est hic qui tacuisse prius dicit, et non semper tacebit? utique ille, qui sicut ovis ad victimam ductus est, et sicut agnus coram tondente se sine voce non aperuit os suum: utique ille qui non clamavit, neque in plateis vox ejus audita est: utique ille, qui non fuit contumax neque contradixit, cum dorsum suum poneret ad flagella, et maxillas ad palmas, faciem suam non avertit a foeditate sputorum: utique ille qui cum accusaretur a sacerdotibus et senioribus nihil respondit, et admirante Pilato patientissimum silentium tenuit. Hic est qui cum in passione tacuerit, in ultione postmodum non tacebit. Hic est Deus noster, id est, non omnium, sed credentium fidelium Deus, qui cum in secundo adventu venerit manifestus non silebit: nam cum in humilitate prius fuerit occultus, veniet in potestate manife-

stus. Hunc expectemus judicem, fratres dilectissimi, judicem et vindicem nostrum, Ecclesiae suae populum et ab initio mundi justorum omnium numerum secum pariter vindicaturum: qui ad vindictam suam nimium festinat et properat, consideret quia necdum vindicatus est ipse, qui vindicat. Pater Deus praecepit filium suum adorari, et apostolus Paulus divini praecepti memor ponit et dicit: Deus exaltavit illum, et donavit illi nomen, ut sit super omne nomen, ut in nomine Jesu omne genuflectatur, coelestium, terrestrium, et infernorum: et in Apocalypsi angelus Joanni volenti adorare se resistit et dicit: Vide ne feceris quia conservus tuus sum et fratrum tuorum. Jesum Dominum adora. Qualis Dominus Jesus et quanta patientia, ut qui in coelis adoratur, necdum vindicetur in terris? Hujus patientiam, fratres dilectissimi, in persecutionibus et passionibus nostris cogitemus. Hujus adventui plenum expectationis obsequium praebeamus. Nec defendendi ante Dominum servi irreligiosa et inverecunda festinatione properemus. Insistamus potius et elaboremus, et toto corde vigilantes, atque ad omnem tolerantiam stabiles dominica praecepta servemus, ut cum illa irae et vindictae dies venerit, non cum impiis et peccatoribus puniamur, sed cum justis et Deum timentibus honoremur.